

21ste zondag door het jaar

Onder verwijzing naar de vorige zondag laat Johannes zonder omwegen de gelovigen uit de oerkerk weten, dat wie niet gelooft, geen lid van de christelijke geloofsgemeenschap kan zijn. Het was 'n probleem aan het einde van de eerste eeuw. Het was immers al minstens twee generaties na Je-

zus van Nazareth en de groeiende oerkerk had zo haar vragen of wie er nou eigenlijk christen kon worden genoemd.

De oudtestamentische achtergrond komt uit het boek Jozua waarin de schrijver duidelijk stelt: als je in onze God niet gelooft, dan hoor je niet bij het volk Gods.

Thema: “**Naar wie anders ... ?**”

EERSTE LEZING uit het boek Jozua (24, 1-2a.15-17.18b)

In die dagen riep Jozua alle stammen van Israël in Sichem bijeen, met de oudsten van Israël, de familiehoofden, de rechters en schrijvers. Toen zij voor God stonden, richtte Jozua zich tot het volk, en sprak: “Zo spreekt de Heer, God van Israël: Als gij de Heer niet wilt dienen, kies dan nu wie gij wel dienen wilt: de goden die uw voorouders aan de overkant van de rivier hebben vereerd of de goden van de Amorieten, in wier land gij woont. Ik en mijn familie, wij dienen de Heer.” Het volk antwoordde: “Wij denken er niet aan de Heer te verlaten en andere goden te vereren. De Heer, onze God, heeft ons en onze vaders uit Egypte geleid, uit het land van de slavernij. Hij heeft voor onze ogen grote tekenen verricht, en ons beschermd op al onze tochten en tegen alle volken waarmee wij in aanraking kwamen. Ook wij willen de Heer dienen; Hij is onze God.”

TWEDE LEZING uit het heilig evangelie van Jezus Christus volgens Johannes (6,60-69)

In die tijd zeiden velen van Jezus' leerlingen: “Deze taal stuit iemand tegen de borst. Wie is nog in staat naar Hem te luisteren?” Maar Jezus die uit zichzelf wist dat zijn leerlingen daarover morden, vroeg hun: “Neemt gij daar aanstoot aan? Als gij dan de Mensenzoon ziet opstijgen naar waar Hij vroeger was? Het is de geest die levend maakt, het vlees is van

geen nut. De woorden die Ik tot u gesproken heb zijn geest en leven. Maar er zijn er onder u die geen geloof hebben.” Jezus wist inderdaad van het begin af aan wie het waren die niet geloofden en wie Hem zou overleveren. Hij voegde er aan toe: “Daarom heb Ik u gezegd dat niemand tot Mij kan komen als het hem niet door de Vader gegeven is.” Tengevolge hiervan trokken velen van zijn leerlingen zich terug en verlieten zijn gezelschap. Waarop Jezus aan de twaalf vroeg: “Wilt ook gij soms weggaan?” Petrus antwoordde Hem: “Heer, naar wie zouden wij gaan? Uw woorden zijn woorden van eeuwig leven en wij geloven en weten dat Gij de Heilige Gods zijt.”

OVERWEGING

Stelt u zich voor: een zoon van zo'n 18 jaar oud is nog bij zijn ouders thuis, maar gaat bij de inrichting van zijn leven volledig zijn eigen gang. Dat geeft veel conflicten over bv. de onrust wanneer hij in het holst van de nacht thuiskomt, als hij veel te laat aan tafel komt, het gezin en de burens met zijn stereo-installatie belast, een spoor van rommel achter zich laat, enz. enz. U kunt zich dat waarschijnlijk wel voorstellen want het is niet zeldzaam. De ouders hadden al 'ns geprobeerd hem in het spoor van het gezin terug te krijgen, want (zolang hij nog thuis woont) moest hij zich houden aan de regels van het huis. Na veel discussies loopt het op zekere dag uit op een confrontatie tussen hem en zijn ouders die in alle rust neerkomt op: óf je voegt je naar de gang van zaken hier, óf je vertrekt. De zoon denkt: makkelijk zat, maar waar moet ik heen?

De aanspraken van de ouders zijn zeer verdedigbaar, want het leven van de ouders is net zo goed als dat van de zoon. Het gaat dan ook niet om de vraag of ouders en kind van elkaar houden, maar of zij met elkaar verder willen, ... hetgeen echt iets anders is.

Dierbare mensen, nu kom ik dichterbij waar ik wezen wil, want het is niet zeldzaam en evenmin een vraag die alleen maar leeft tussen ouders en kinderen. Het conflict staat model voor elke menselijke relatie, waar de aanspraken op de dingen van het leven aan de orde zijn. Het is een appèl: je sluit je aan of niet. Als het over iets wezenlijks gaat, moet je een keuze maken: je bent voor of tegen. Het gaat daarbij over vrijheid, – ieder zijn vrijheid, maar als je meewilt, moet je iets inleveren. Wil je dat niet, dan is het ook goed, maar dan kun je niet verder mee.

Je treft dat aan tussen ouders en kinderen, op scholen, in zaken, op de werkvloer, in huwelijken, in verenigingen, in de kerkgemeenschap, in het geloof. In de officiële Kerk komt een ultimatum niet gauw voor. Op de Kerk is er veel kritiek mogelijk, maar je kunt niet zeggen dat de Kerk intolerant is. De Kerk spreekt zich altijd sterk uit, maar gedooft als geen ander, want als je je niet houdt aan wat de Kerk vraagt, gebeurt er niks. Bovendien gaat het dan altijd over iets moeten doen of laten en dat is toch iets anders dan de geloofsinhoud. Op wezenlijke punten weet de Kerk, zoals Jezus zelf, niet van concessies. Dat schept vragen. Wanneer is iemand niet meer katholiek of hervormd of gereformeerd? Er zijn momenten waarop de Kerk zou willen zeggen: je sluit je aan of je stapt op. Maar dat gebeurt bijna nooit en dat is, dierbare mensen, een christelijke houding. Zelfs in Jezus' leven kennen we maar één voorval en dat hoorde u zojuist in het evangelie. Er is een en ander gebeurd waardoor de massa van Jezus' aanhang begon af te haken, – misschien toen, maar zeker ten tijde van Johannes aan het einde van de eerste eeuw. Ze zeiden: "Wie kan er naar zoiets luisteren?!" als reactie op Jezus' woorden: "Wie mijn vlees eet en mijn bloed drinkt ...", – ook nog andere dingen die de joden in de cultuur van hun eredienst niet kenden. Hij zei zelfs dat zij geen geloof hadden. Ook zijn naaste leerlingen raakten in verlegenheid want ook zij hadden moeite met Jezus' voorstelling van gelovig leven. De massa droop af en Hij bleef met zijn naaste leerlingen over. Hij zei: "Wilt ook gij soms heengaan?" Er zijn kennelijk grenzen die bepalen of je er nog bij hoort of niet.

De vraag, dierbare mensen, ligt bij u en mij. Wij zijn aan zet. Al eerder was die vraag aan de orde want Johannes schreef zijn evangelie niet omwille van geschiedschrijving, maar omdat die vraag, 60 jaar na dato, leefde in Johannes' eigen geloofsgemeenschap. Als je niet gelooft in brood en wijn als tekenen van Gods aanwezigheid, hoor je er niet meer bij. Dat is kennelijk een checkpoint voor christelijk geloof. Pas op, dierbare mensen, het gaat níét over de vraag of iemand deugt of niet, maar of hij met Jezus Christus verder wil, – Hem erkent als de Gezondene van de Vader. Iemand die dáár afhaakt, is geen christen ofschoon hij in de praktijk van alledag leeft naar de Bergrede. Dat lezen we in het evangelie. Zij die er niet aan willen, stuurt Jezus niet weg toen Hij zei: "Wilt ook gij soms heengaan?", want het ging over de vraag of zij met zichzelf of met Hém verder wilden.

Haakt iemand af, dan is dat jammer, – vrijwel altijd een verlies voor de gemeenschap. Maar je moet het wel helder houden. De geloofsschat is ons aangeboden; je kunt haar niet naar eigen believen invullen met wat je geloofwaardig vindt. Wel is het zo, dat je geloof groeit, maar elke groei ge-

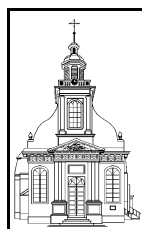
beurt altijd tegenover een referentiepunt. Je moet immers kunnen vergelijken, – net als in de opvoeding: een kind kan ook niet groeien als het geen referentiepunt heeft, bv. in de ouders.

"Bij het scheiden van de markt, dierbare mensen, leert men de kooplieden kennen," luidt het spreekwoord. Zo ook hier. Bij de kleine kring van mensen die Jezus over had op de avond van zijn arrestatie, was het Petrus, die tijdens die discussie al had gezegd: "Heer, naar wie zouden wij gaan? Gij hebt woorden van eeuwig leven." Geloven doe je niet alleen als je de alternatieven afwijst, maar ook en vooral als je geen alternatief hebt of weet. Je kunt dat vergelijken met die zoon, die dacht: Vertrekken? Waar moet ik heen?"

Dierbare mensen, dat geldt ook voor het leven in geloof. Hoe moeilijk je geloof soms ook zijn kan, – hoe onredelijk de Kerk soms ook zijn kan, er is bijna altijd ook tegelijk reden te zeggen: "Wat moet je anders?" Een ander kerkgenootschap soms, waar weer iets anders ligt? Of het Humanistisch Verbond dat bijna alles aanvaardt, maar dat dan ook bijna niks te bieden heeft?

Met Petrus kun je goed zeggen: "Naar wie anders zouden wij gaan?" En dan ..., heel soms voel je 't goed aan en dan denk je: "Het geloof heeft woorden van eeuwig leven," wat dat dan ook nu te betekenen heeft.

(– Ruimte voor aantekeningen –)

Katholieke geloofsgemeenschap
St. Petrus' banden
Driebergen-Rijsenburg, 26 augustus 2018
© Frans E.M. Verhaar pr.